

CLOENDA
MONTSERRAT ANTON i ALBERT JANÉ

Montserrat Anton: Primer de tot, moltes gràcies. He tingut només l'ocasió de poder escoltar les últimes aportacions de la taula rodona i, realment, han estat un plaer. Per tant, agraeixo als ponents les seves aportacions.

Com a directora de l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona, m'han convidat per fer la cloenda d'una jornada que ens va venir a presentar ja fa temps, Daniel Casals, Francesc Foguet i Xavier Villalba, que ens van consultar si ens semblaria oportú participar i col·laborar amb un departament de la nostra universitat, com és el de Filologia Catalana. A veure, he buscat almenys quatre raons, les diré ràpidament.

Si l'ICE, igual el de l'Autònoma que el de la Universitat de Barcelona que el de qualsevol de les universitats públiques catalanes, vivim i som una institució a cavall entre el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya i la Universitat a la qual pertanyem, com no hem de col·laborar amb una activitat com és aquest primer simposi?

Una altra és que ens sembla que el trànsit entre les diferents etapes educatives que componen el nostre sistema no hauria de ser tan fragmentat. Pensem que hauria d'haver-hi un continuïum que garantis un aprenentatge als infants, un aprenentatge als joves i unes ganes de continuar estudiant als qui accedeixen a qualsevol de les postobligatòries: Batxillerat, cicles formatius i sobretot a la Universitat.

D'altra banda, també saben que els ICEs tenim encarregada la difícil tasca, perquè cada cop ens costa més saber com l'hem de fer, de formar formadors. Què vol dir avui en dia formar formadors? Per tant, tot allò que ens ajudi a tenir idees del que necessita el sistema per continuar formant-se ens sembla fantàstic.

Però sobretot hi ha una raó, que jo no voldria obviar, per la qual ens va semblar que havíem de col·laborar, que podíem col·laborar i que teníem recursos per col·laborar-hi, que és la nostra secretaria. De vegades, ens sembla que tot allò que és acadèmic, doncs, ja n'hi ha prou per ser portat a ulls i a orelles dels assistents a un acte com aquest, però la feina que fan les secretaries, sovint callada, sovint discreta, queda oblidada. Quan, enmig del començament de curs i de moltes altres històries, vaig anar al nostre cap de secretaria, al nostre gestor acadèmic, i li vaig dir: «ens hem compromès a això, ens hi ajudeu?» Va respondre: «mira, com que no et podem dir que et matis a poquet a poquet, ni assassinar-te, doncs, farem aquesta feina». Vull fer un especial agraïment, doncs, a la nostra secretaria, que ha contribuït a fer possible que siguem avui aquí.

Per tant, ja acabo, reconeixent l'esforç que heu fet, que s'ha fet entre tots plegats, perquè aquest aquí i avui hagi estat possible, us desitjo que hagi estat d'utilitat i faig una aposta per la continuïtat del simposi, de l'Observatori sobre la llengua i la literatura que avui s'ha presentat, de la col·laboració institucional, que em sembla que suma, i això fa bo fer camí cada dia, i per la bona entesa que entre tots beneficia l'ensenyament a tots els nivells educatius de la llengua catalana i en la llengua catalana. Moltes gràcies.

Albert Jané: Els responsables de l'organització m'han fet l'honor que diguéssim unes paraules de cloenda: són, per tant, unes paraules brevíssimes, purament protocol·làries. Naturalment que es podrien fer reflexions i es podria arribar a conclusions sobre tot el que s'ha dit; jo també igualment només he escoltat l'última part d'aquest simposi. Potser podria dir que, més que no pas parlar de com i què hem d'ensenyar, aquí he escoltat una exposició de la situació no gaire falaguera, que ja coneixia perquè tinc contacte amb la gent que es dedica a l'ensenyament, i sé que les circumstàncies i les condicions actualment són poc falagueres.

Tanmateix, voldria fer un parell de reflexions. Aquí hi ha una ponència feta avui que parla d'entre la legalitat i la realitat. M'imagino què devien dir exactament, oi? Això em fa recordar quan jo estudiava fa molts anys, fa molts anys, en què també la legalitat era que el cata-

là no existia en absolut. És a dir, jo quan vaig anar a estudi ningú no ens va dir mai una paraula en català, ni ens va fer cap referència ni a la llengua ni a la cultura catalana, en absolut. Jo potser del que vaig aprendre —vaig aprendre poc, però alguna cosa vaig aprendre— el que recordo més és que el mestre ens deia que llegíssim molt, perquè llegint s'aprenia a escriure. I això lliga una mica amb les paraules finals d'aquí del company Josep Francesc Delgado, sobre la importància del llibre, que aquesta importància del llibre s'ha de valorar. Malgrat que ens parlin de l'era digital i que el llibre imprès —el suport paper, que diuen— està a punt de desaparèixer, jo crec que hem de fer els esforços perquè no desaparegui i perquè tingui encara un pes específic, important, en l'ensenyament i en la formació dels nostres infants.

Vull dir un parell de coses més, molt breus. Una, jo sóc professor de català. Vaig començar a fer classes de català l'any 1958, sabent-ne molt poc, amb uns coneixements realment precaris, esquifits, escar-ransits, però amb la seguretat que allò que ensenyava no ho desmentiria ningú, i amb un sistema ben establert, ben fixat, admès unànimement. I, per tant, això em donava confiança. I realment mai ningú no em va discutir res, perquè el que ensenyava corresponia a un ensenyament admès per tothom. Això és molt important i crec que s'ha de mantenir.

Com he dit, les conclusions poden ser molt pessimistes. Jo, el que ara diré és purament anecdòtic i no ho desmenteix. Però, per donar una petita nota optimista, i dient també que espero que, tal com acaben de dir, aquest simposi tingui una continuïtat, i en un segon simposi, doncs, s'insisteixi més sobre què hem d'ensenyar i com hem d'ensenyar. Doncs, aquesta petita nota optimista és que jo he actuat moltes vegades de membre del jurat de premis literaris destinats als infants. En general, n'he quedat meravellat i sorprès de la quantitat de nois i de noies joves que escriuen bé el català. És a dir, jo, quan tenia quinze anys, en absolut no era capaç d'escriure el català amb la relativa perfecció amb què he vist que escriuen molts nois i moltes noies. És a dir, amb quinze anys no hauria pogut participar mai en un premi literari, les bases del qual diguessin que els treballs havien de ser en català. És simplement una petita nota optimista que em permeto de

dir per amorosir una mica la sensació de pessimisme que sobretot els tants per cents de la sociolingüística a vegades ens aclaparen.

I havent dit això, doncs, declaro clausurat el primer Simposi sobre l'ensenyament de la llengua i la literatura catalanes a la Secundària i a la Universitat.